

Lastuja Suomen historiasta

Turun yliopiston Suomen historian oppiaineen blogi

[Etusivu](#) » [Tutkimusaineistot](#) » [Opiskelijat liikkeessä](#)

Opiskelijat liikkeessä [Muokkaa](#)

maaliskuu 12, 2020 kirjoittajalta Mari Välimäki

Vuonna 1650 Erik Andrae Julinus kirjautui opiskelemaan Turun kuninkaalliseen akatemiaan, ja kahta vuotta myöhemmin häntä seurasi pikkuveli Andreas. Kahden vuoden ajan pojat opiskelivat yhtä aikaa Turussa, kunnes Erik jätti kaupungin taakseen vuonna 1654 ja kirjautui Uppsalan yliopistoon. Andreas seurasi Erikiä Uppsalaan vuonna 1658. Turussa Erik ja Andreas eivät jättäneet elämästään juurikaan merkintöjä lähteisiin yliopistoon kirjautumisen lisäksi. Ainoastaan Erik mainitaan yliopiston konsistorin pöytäkirjoissa kerran stipendin anojien joukossa. Poikien opiskeluaikaisesta elämästä on jäänyt enemmän merkintöjä Uppsalan yliopiston konsistorin pöytäkirjoihin – ja heidän veljistään Petruksesta ja Johanneksesta vielä Erikiä ja Andreasta enemmän.

Julinukset olivat kotoisin Nyköpingistä, missä heidän isänsä Andreas Magni Julinus toimi kirkkoherrana. Veljeksistä Erik, Andreas ja Johannes lukeutuivat niihin 626 opiskelijaan, jotka 1600-luvun aikana kirjautuivat opiskelemaan sekä Turun akatemiaan että Uppsalan yliopistoon. Määrä oli noin 14 % kaikista Turun akatemian opiskelijoista.

Jan Leyken, *Kaksi opiskelijaa*, Rijksmuseum Alankomaat.

Yliopisto-opiskelijoiden elämään kuului liikkuminen: ensin jätettiin taakse kotiseutu ja siirryttiin opiskelukaupunkiin. Suuri osa opiskelijoista tyytyi tähän muuttoon, mutta jotkut opiskelijat, kuten Julinuksen veljekset, jatkoivat matkaansa opintojen aikana ja suuntasivat toiseen yliopistoon ja eri maahan. Näin teki Julinuksen veljeksistä Andreas, joka matkusti Uppsalassa opiskeltuaan aatelisten Falkenbergin veljesten kanssa Eurooppaan.

Aatelisten opintoihin kuului opintomatka eli *grand tour* Eurooppaan. Matkan aikana perehdyttiin eurooppalaiseen kulttuuriin eri alueilla ja opiskeltiin eri yliopistoissa. Andreas kirjautui Falkenbergien kanssa Helmstedtin, Oxfordin ja Pariisin yliopistoihin. Vain aatelilla oli yleensä varaa laajoihin matkoihin Euroopassa, ja muut opiskelijat tekivät suppeampia opintomatkvoja, mutta näin aatelisten veljesten mukana myös pappissäädystä lähtöisin ollut poika sai mahdollisuuden osallistua matkaan. Todennäköisesti Andreas Julinus toimi poikien yksityisopettajana, joka aatelisilla oli yleensä mukana matkalla. Muista kuin aatelissäädystä lähtöisin olevat opiskelijat saattoivat esimerkiksi tyytyä liikkumaan yliopistosta toiseen vain kotimaan sisällä, kuten Julinuksen veljeksistä tekivät Erik ja Johannes.

Olen perehtynyt Julinusten veljesten opiskelun aikaisiin vaiheisiin tutkiessani opiskelijoiden liikkumista Turun kuninkaallisen akatemian ja Uppsalan yliopiston välillä 1600-luvulla. Tutkimukseni on osa Turun yliopiston ja Åbo Akademin yhteishanketta, *Tie meren yli. Kulttuurinen vuorovaikutus yliopistokaupunkien Turun ja Uppsalan välillä 1640–1828*.

Tutkin opiskelijoita, jotka kirjautuivat 1600-luvulla sekä Turun kuninkaalliseen akatemiaan että Uppsalan

yliopistoon. Tiedot näistä opiskelijoista löytyy Yrjö Kotivuoren koostamasta Helsingin yliopiston ylioppilasmatrikelista [↗](#). Ylioppilasmatrikkeli on erinomainen lähde esimerkiksi sukututkijoille sekä prosopografisesta tutkimusotteesta kiinnostuneille historianutkijoille. Lisäksi matrikkeliä voi hyödyntää akateemisen yhteisön ja sen verkottuneisuuden tutkimuksessa.

Matrikkeliin on kirjattu ylös opiskelijan nimi, Turun akatemiaan kirjautumisen ajankohta, syntymäaika, vanhemmat, sekä muihin yliopistoihin kirjautumisen ajankohta. Näiden lisäksi matrikkeliin on kerätty tietoja opiskelijan opintojen etenemisestä, tehtävistä yliopisto-opintojen jälkeen sekä sukulaissuhteista. Koska matrikkeliin on kirjattu ylös opiskelijan kirjautuminen myös muihin yliopistoihin kuin Turun akatemiaan, on sen avulla mahdollista selvittää, ketkä 1600-luvun Ruotsissa opiskelivat sekä Turussa että Uppsalassa.

John Strömberg on perehtynyt opiskelijoiden liikkumiseen väitöskirjassaan *Studenter, nationer och universitet. Studenternas härkomst och levnadsbanor vid Akademini Åbo 1640–1808*. Hänen mukaansa Ruotsin yliopistoista liikkuvuus oli suurinta juuri Turun ja Uppsalan välillä ja tärkeä syy opiskelijoiden liikkumiselle oli, että Turussa oli saatavilla paremmin stipendejä kuin Uppsalassa. Lisäksi liikkumiseen vaikuttivat professorit ja opettajat sekä suvun perintö ja osakuntatoverit. Julinuksen veljesten kohdalla ilmeisesti Andreas seurasi Erikiä opinnoissaan, mutta nuoremmilla veljillä toimintatapa oli toinen. Petrus ja Johannes aloittivat opintonsa Uppsalassa, missä Petrus myös saattoi opintonsa päätökseen Johanneksen suorittaessa opintonsa loppuun Turussa.

Jacob van der Heyden, *Gevecht tussen studenten en soldaten*, Rijksmuseum Alankomaat.

Johanneksen siirtyminen Uppsalasta Turkuun ei tosin johtunut isoveljien antamasta mallista vaan oli Johanneksen (ja osittain hänen veljensä Petruksen) tekemisten seurausta. Petrus ja Johannes kirjautuivat Uppsalan yliopistoon vuosina 1661 ja 1659. Muutama vuosi opintojensa aloittamisen jälkeen molemmat syylistyivät ensimmäisen vuoden opiskelijoiden väkivaltaiseen kiusaamiseen eli pennismiin. Petrus määrättiin yliopiston konsistorissa

maksamaan sakkoja aiheuttamistaan vammoista ja istumaan arestissa kunnes on maksanut sakkonsa.

Petrus kuitenkin päätti olla maksamatta sakkojaan ja karkasi arestista veljensä Johanneksen avustuksella, minkä seurauksena veljekset tuomittiin määräaikaiseen erotukseen yliopistosta. Erotukseen tuomittujen tuli poistua kaupungista auringon laskuun mennessä. Johannes ja Petrus päättivät tällä kertaa toteuttaa heille annetun rangaistuksen, mutta eivät suostuneet poistumaan vähin äänin. He järjestivät oman osakuntansa jäsenille kunnon juhlat, joissa juotiin, mellastettiin ja ammuttiin. Juhlien päätteeksi osakuntakaverit saattoivat erotetut toverinsa kulkueessa pois kaupungista.

Professorit eivät arvostaneet tätäkään tempausta ja tiukensivat poikien erotusta määräaikaisesta kestävään iäti. Poikien isä teki hartiavoimin töitä saadakseen poikansa takaisin yliopistoon. Pojat erotettiin vuoden 1664 alussa ja isän onnistui lopulta neuvottelemaan sopimuksen, jossa pojat voisivat palata saman vuoden syksyllä takaisin opintojensa pariin. Konsistori kuitenkin edellytti, että pojat osoittaisivat tehneensä parannuksen huonoista tavoistaan. Ilmeisesti isä ei täysin luottanut Johanneksen tapain muutokseen, sillä ainoastaan Petrus lähetettiin takaisin Uppsalaan. Johannes sai jatkaa opintojaan Turun akatemiassa syksyllä 1664.

Julinusten veljesten liikkumisen syyt ovat osin tutkimuksesta tuttuja. Isommat veljet liikkuvat samaan tapaan ja heistä toinen sai vielä mahdollisuuden osallistua aatelisten *grand tourille* ja laajentaa näin opintojaan. Nuoremmat veljekset suorittivat opintojaan eri mallin mukaan ja Johanneksen syy vaihtaa yliopistoa vaikuttaisi olleen enemmänkin Uppsalassa osoitettu huono käytös ja sen muuttumattomuus. Johannes ei suinkaan ollut ainoa opiskelija, joka vaihtoi 1600-luvun aikana yliopistoa rikosten tai huonon käytöksen perusteella saadun erotusrangaistuksen jälkeen. Näihin uutta alkua yrittäneisiin opiskelijoihin ei ole aiemmassa tutkimuksessa kiinnitetty huomiota. Omassa tutkimuksessani tarkastelen myös heitä ja pyrin selvittämään, kuinka paljon huonosti käyttäytyviä nuoria miehiä oli ja kuinka suuren osan he muodostavat kaikista yliopistoa vaihtaneista.

Mari Välimäki

Kirjoittaja työskentelee tutkijana Tie meren yli -hankkeessa ja viimeistelee väitöskirjaansa esiaviollisista suhteista 1600-luvun Turussa ja Uppsalassa.

Tie meren yli -hanke on Turun yliopiston ja Åbo Akademin yhteishanke, jota rahoittavat Turun kaupunkitutkimusohjelma ja Svenska kulturfonden.

Turun yliopisto: <https://sites.utu.fi/tie-meren-yli/>

Åbo Akademi: <https://www.abo.fi/projekt/vagen-over-havet/>

Kirjallisuutta:

John Strömberg, *Studenter, nationer och universitet. Studenternas härkomst och levnadsbanor vid Akademin i Åbo 1640–1808*. SLS 1996

Gunnar Tilander, *Nyköpingsstudenten Johannes Julinus dagböcker 1659-64 och hans bedrifter i Uppsala, Åbo och Strängnäs*. Bergers Bokhandel 1968.

JAA ARTIKKELI:

 Jätä kommentti

Logged in as Mari Välimäki. Log out?

Kommentti

Lähetä kommentti

Artikkelien navigointi

← Itsensä elättävät kaupunkilaisnaiset 1600-luvun Turussa

Tautiepidemiat ja liikkuvuusrajoitukset uuden ajan alun Ruotsissa →

Avainsanat

1600-luku 1700-luku 1800-luku 1900-luku arkisto arkkitehtuuri EK-Valpo elokuva epidemiat etsivä
keskuspoliisi harjoittelu Henrik Gabriel Porthan historia historiantutkimus joulujulkaiseminen Kaupunki konferenssi koronavirus
kuluttaminen luonnonparannus lääketieteen historia maatalous matkailun historia monitieteisyys naishistoria opiskelijaelämä opiskelijat perhehistoria
ruoantuotanto Suomen historia Suomi taide taloushistoria terveys Turku Turun akatemia Turun palo tutkimus
uuden ajan alku vakoilu valtiollinen poliisi valtiopetos Viipuri yliopisto

· © 2021 Lastuja Suomen historiasta · Powered by · Suunniteltu Customizrilla ·